

>>>

Actualment es poden trobar dues edicions exigents de l'obra poètica de J.V. Foix –una altra cosa és l'obra periodística, en curs d'edició–. Una és l'edició de *l'Obra poètica*, apareguda als Quaderns Crema, a cura de Jaume Vallcorba, iniciada el 1983, amb la publicació dels volums *Gertrudis* i *KRTU*. L'edició de *l'Obra poètica* comprèn tretze volums de llibres individuals i un darrer volum, el catorzè, miscel·lani, titulat *Poemes esparats*, estampat el 1997. La segona és l'edició més recent del primer volum de les *Obres completes* de J.V. Foix, publicat a la col·lecció *Clàssics Catalans*, el 2000, per Edicions 62 i la Diputació de Barcelona, amb el títol *Obra poètica en vers i en prosa*. Es tracta de l'edició de tota la poesia coneguda de Foix, amb text establert d'acord amb la Fundació J.V. Foix, amb notes explicatives i complementàries de Jordi Cornudella. Al marge de les virtuts de cada edició, el que és important per al lector i per a l'estudiós és que pot disposar de tota la poesia d'un dels grans autors de la literatura catalana del segle XX i de tots els temps, en diversos formats i en edicions diferents. Malauradament, no podem dir el mateix, per exemple, de Carner...

Si l'enyorat David H. Rosenthal no hagués fet una esplèndida traducció a l'anglès de la poesia de Foix, amb el títol *When I sleep, then I see clearly - Selected poems of J.V. Foix*, publicada a Nova York, per Persea Books, el 1988, amb

Actualment es poden trobar dues edicions exigents de l'obra de J.V. Foix, a càrrec de J. Vallcorba i d'E. Badosa

una bella coberta de Frederic Amat, ben segur que Harold Bloom no haguera inclòs el poeta de Sarrià al seu polèmic i famós volum *The Western Canon* (1994), traduït al català –ràpidament, però amb masses errors– per Columna com a *El cànon occidental* (1995). El mateix hem de dir, per exemple, de Joan Perucho. El seu llibre *Les històries naturals* es va traduir a l'anglès amb el títol *Natural history* i va ser publicat a Nova York per Alfred A. Knopf, un dels editors més prestigiosos del món, el 1988. Si no fos per aquesta traducció a l'anglès difícilment Bloom hauria tingut accés al plaer de la literatura de Perucho...

En definitiva, les traduccions esdevenen la porta que obre la literatura catalana al

El que és important és que podem disposar de tota la poesia d'un dels grans autors de tots els temps

gran mercat de la literatura universal. No hi ha dubte que avui dia la llengua més influent del planeta és l'anglès, però cal pensar que el castellà és una altra de les llengües més parlades al món. Darrement han aparegut dues versions de la poesia de J.V. Foix al castellà. La traducció de Martí Soler Vinyes, publicada a Mèxic, de *Les irrealis omegues: Las irrealis omegas* (Tlalpan: Libros del Umbral, 2000); i el volum de versions d'Enric Badosa: *Antología de J.V. Foix* (Barcelona: El Bardo, Los Libros de la Frontera, 2001), que comentem en els articles adjunts.

Pel que fa als estudis sobre el poeta, cal remarcar la publicació de la biografia en castellà *J.V. Foix*, per Jaume Vallcorba, publicada enguany en la col·lecció *Vidas Literarias* d'Ediciones Omega, que mereix una ressenya a part. Finalment, quant a l'actualitat del poeta de Sarrià, cal destacar la publicació de dos llibres singulars amb material del fons sonor de la Fundació J.V. Foix. Es tracta dels volums *En el dia més clar de l'any* (Barcelona: Edicions 62, 2000) i *Els veïns del meu carrer* (Barcelona: Edicions 62, 2002), dos llibres amb un disc compacte que recullen, el primer, poemes d'*Onze Nadals i un Cap d'Any* escrits i recitats per Foix, i el segon, proses pertanyents al mític *Diari 1918*. Els enregistraments no són de gran qualitat però el plaer indescriptible de sentir els poemes recitats pel mateix autor i de poder-los llegir en una bella edició bilingüe, que augmenta el possible nombre de lectors, no té preu. Seguint el vell ritual del poeta, la Fundació J.V. Foix i Edicions 62 ens ofereixen, doncs, abans del Nadal, el testimoni únic de la veu del poeta recitant els seus textos.

Pierre Bourdieu al seu llibre *Les règles de l'art. Genèse et structure du champ littéraire* (París: Seuil, 1992) [*Las reglas del arte* (Barcelona: Anagrama, 1995)], tot citant Saint-Amant, celebrava aquells estudis que ens permeten "alliberar del santuari de la història i de l'academicisme textos i autors convertits en fetitxe per posar-los de nou en llibertat". Vet aquí el que desitgem de l'actualitat de J.V. Foix, vet aquí la llibertat que ens ofereix la gran literatura.

Jaume Vallcorba riu escoltant un discurs simpàtic i exaltat de J.V. Foix

J.V. Foix per Jaume Vallcorba

M. G.

No és gaire habitual que una col·lecció en espanyol de divulgació de la literatura hispànica inclogui força autors catalans en el seu catàleg. Cal agrair a les Ediciones Omega i a Núria Amat, directora de la col·lecció *Vidas Literarias*, l'esforç que fan per donar a conèixer alguns dels autors centrals de la literatura catalana moderna al públic hispànic. Tal com es pot llegir a la contracoberta de cada volum de la col·lecció: "*En 'Vidas Literarias' los más prestigiosos autores contemporáneos escriben la biografía de los clásicos de las letras hispánicas. Cada libro ofrece al lector la vida y obra del escritor narrado en un estilo creativo, personal y literario. [...] Cada ejemplar incluye una selección de textos de la obra del clásico hecha por el propio autor*". Al costat del volum dedicat a J.V. Foix, escrit per Jaume Vallcorba, cal remarcar la publicació de la biografia dedicada a Gabriel Ferrater obra de M. Àngeles Cabré, no gaire afortunada, per cert, o el llibre sobre Jacint Verdaguer, tot just acabat d'aparèixer, escrit per Miquel de Palol. Properament han d'aparèixer els volums dedicats a Mercè Rodoreda, per Mercè Ibarz; Carles Riba, per Pere Gimferrer; Josep Pla, per Arcadi Espada; Joan Maragall, per Sam Abrams; i Josep Carner, per Francesc Parcerisas. És evident que es tracta d'un dels esforços editorials i intel·lectuals més importants dels darrers temps per divulgar amb obres originals la literatura catalana als lectors castellans. Tan de bo

l'empresa fos comercialment reeixida i la col·lecció s'ampliés a d'altres autors cabdals, medievals o contemporanis, com ara Ramon Llull, Ausiàs March, Salvador Espriu i Joan Vinyoli, que, ben segur, ajudarien a anar ampliant la visió del conjunt de la literatura catalana.

Pel que fa a la literatura espanyola o iberoamericana, ja han sortit diversos volums ben interessants com, per exemple, els dedicats a Julio Cortázar, per Cristina Peri Rossi, José Lezama Lima, per Ana Nuño, i Alejandra Pizarnik, per César Aira. Cada volum singular presenta un tractament diferent i una extensió variable segons la llargada de l'assaig introductori i la quantitat de material seleccionat de cada autor. D'altra banda, cal dir que el text introductori ofereix, segons cada autor, variacions notables i estratègies narratives diverses. Per exemple, Cristina Peri Rossi narra la seva relació humana i literària amb Cortázar a partir d'una experiència amorosa real, mentre que Ana Nuño crea un diàleg imaginari amb Severo Sarduy per tal d'aproximar-se a la figura i l'obra sinuosa de Lezama Lima.

Donades les característiques de la col·lecció *Vidas Literarias*, Jaume Vallcorba ha escrit una biografia de J.V. Foix (1893-1987) que ocupa, aproximadament, les 120 primeres pàgines del llibre i que es complementa amb una selecció de textos del poeta de Sarrià, en versió castellana i en versió original, que omple la resta del volum que arriba a les 300 pàgines. És

mèrit de Vallcorba d'haver participat en la difícil tasca d'editar i de donar a conèixer Foix i, sobretot, d'haver contribuït, d'una manera important, al prestigi de l'obra del poeta. A més de l'edició, en catorze llibres, de l'obra poètica de Foix, iniciada el 1983, Vallcorba ha publicat a la seva editorial, Quaderns Crema, l'*Àlbum Foix* (1990), a cura de J. de Déu Domènec i V. Panyella, la *Correspondència Foix-Obiols* (1994), a cura d'Agnès i Anna M. Ponsati, i estudis sobre Foix per G. Ferrater, C. Miralles i J. Romeu.

Per al lector castellà, la biografia de J.V. Foix per Jaume Vallcorba, juntament amb l'àmplia selecció de textos del poeta, constitueix, sens dubte, una excel·lent introducció a la vida i l'obra de l'autor de *Sol, i de dol*. Per al lector català que coneixi les obres de referència sobre el poeta, aquest nou llibre aportarà menys novetats. Vallcorba va tractar amb assiduïtat Foix, durant els seus últims cinc anys de vida, des del 1982, quan inicia la nova edició de la seva obra poètica i recupera els llibres *Gertrudis* i *KRTU*, fins a la mort del poeta de Sarrià, el 1987. A més va tenir el rar privilegi d'assistir, juntament amb Gimferrer, i d'altres persones properes, quan Foix ja estava cec, a l'escriptura oral de *L'estació*, veritable testament poètic de l'autor, i un dels cims de la literatura catalana de tots els temps. Fins i tot, després, va arribar a poder editar el poema en prosa, el 1985, juntament amb les *Cròniques de l'ultrason*, en la seva primera edició en llibre. És per això que el retrat humà que ofereix de Foix és realment

>>>